

Liite 2

Jaostojen toimintakertomus

Ursassa oli vuoden lopussa 12 jaostoa ja 2 harrastusryhmää. Näiden ohella toimivat myös harrastaja-ammattilaisyhteistyötä koordinoiva PROAM-verkosto sekä Tulipallotyöryhmä. Jaostot ja ryhmät edustivat valtakunnallisesti oman erityisalansa harrastustoimintaa ja neuvoivat harrastajia. Jaostojen ja ryhmien yhteisiä toimintoja koordinoi nelihenkinen jaostojen yhteistyöelin eli jaostotoimikunta.

Cygnus-kesätapahtumassa käynnistettiin selvitystyö organisoituneen harrastustoiminnan uudistamiseksi Ursassa. Työstä vastasi laajennettu 16-henkinen jaostotoimikunta. Ryhmä kartoitti harrastustoiminnan lähtökohtia ja laati ehdotuksen uudistustoimenpiteiksi. Työ valmistui lopullisesti vasta 2016 puolella.

Tapahtumat

Vuoden aikana järjestettiin kuusi jaostotapaamista. Lisäksi jaostot järjestivät ohjelmaa Cygnus-kesätapaamisessa 16.–19.7. Ylöjärvellä sekä Tähtipäivillä Mikkelissä 21.–22.3.

Cygnus-kesätapaamisen ohjelmaan osallistuivat Havaintovälineet, Ilmakehän optiset ilmiöt, Kerho- ja yhdistystoiminta, Kuu, planeetat ja komeetat, Matematiikka ja tietotekniikka sekä Pikkuplaneetat ja tähdenpeitot.

Tähtipäivillä esitelmöi muuttuvien tähtien -ryhmän yhteyshenkilö Arto Oksanen.

Aurinkokuntatapaaminen järjestettiin 27.2.–1.3. Tähtikallion havaintokeskuksessa Orimattilan Artjärvellä. Järjestäjinä toimivat Aurinko, Kuu, planeetat ja komeetat sekä Pikkuplaneetat ja tähdenpeitot. Myös PROAM-ryhmä osallistui tapaamiseen.

Laitepäivät järjestettiin 13.–15.3. Tähtikallion havaintokeskuksessa. Tapahtumasta vastasi Havaintovälineet-jaosto.

Ilmakehätapaaminen oli 5.–7.6. Tähtikallion havaintokeskuksessa. Tapahtuman sisällöstä vastasivat Ilmakehän optiset ilmiöt, Revontulet sekä Myrskybongaus.

Syvä taivas -tapaaminen järjestettiin 4.–6.9. Tähtikallion havaintokeskuksessa. Tapahtuman organisoivat Syvä taivas -jaosto.

Myrskybongareiden syystapaaminen oli 25.–27.9. Tähtikallion havaintokeskuksessa. Tapahtuman järjesti Myrskybongaus-jaosto.

Meteorijaoston syystapaaminen järjestettiin 10.–11.10. Tähtikallion havaintokeskuksessa Meteorijaoston ja Tähtikallion toimintaryhmän yhteistyönä.

Jaostojen viestintä

Kaikilla jaostoilla oli sähköpostilista Ursan palvelimella. Sähköpostia käytettiin kuitenkin pääasiassa vain tapahtumista ja tärkeimmistä asioista tiedottamiseen. Keskustelutyypistä viestintää oli vain muutamalla listalla.

Avaruus.fi-foorumia hyödynsi tiedottamiseen tai keskusteluun kuusi jaostoa, mutta myös muutaman muun jaoston aihepiireistä foorumilla käytiin keskusteluja, vaikkei jaosto itse käyttänytkaan kanavaa viestintäänsä.

Ilmakehän optiset ilmiöt, Myrskybongaus sekä Syvä taivas -jaostoilla oli oma Facebook-sivunsa. Twitteriä hyödynsivät Tekokuut ja raketti-ilmiöt, sekä Myrskybongaus yhteistyössä Ilmatieteen laitoksen kanssa.

WWW-sivut

Kaikilla jaostoilla ja harrastusryhmillä oli omat www-sivut Ursan palvelimella. Sivustojen päivitysaktiivisuus vaihteli suuresti. Ilmakehän optiset ilmiöt, Myrskybongaus, Syvä taivas sekä

Tekokuut ja raketti-ilmiöt olivat saaneet uusittua sivustonsa jo 2013 alkaneessa jaostojen www-uudistuksessa. Neljä muuta jaostoa oli uusimassa sivustojaan TYPO3-julkaisualustalle, mutta työ oli vielä vuoden aikana kesken. Sivuuudistusta hidastivat muut jaostotoiminnassa meneillään olleet muutokset.

Lisäksi yhdeksällä jaostolla ja molemmilla harrastusryhmillä oli sisältöjä Ursan wiki-sivustoilla.

Julkaisutoiminta

Zeniitti-verkkolehteä hyödynsi toiminnassaan yhdeksän jaostoa tai ryhmää. Osalla oli artikkelimuotoisia kirjoituksia, osalla vain uutisia. Sisällöntuotantoa tekivät jaostonvetäjien ohella myös muutamat jaostojen aktiivit sekä Zeniitti-lehden toimituskunta.

Tähdet ja avaruus -lehdessä julkaistiin juttuja ainakin viiden eri jaoston aihepiireistä. Näistä säännöllisimmin julkaistiin Syvä taivas -palstaa.

Ainakin Ilmakehän optiset ilmiöt. Meteorit sekä Myrskybongaus -jaostot antoivat lausuntoja tai haastatteluja muihin tiedotusvälineisiin.

Taivaanvahti

Taivaanvahti-havaintojärjestelmään kerättiin havaintoja lähes kaikkien havaintotoimintaa harrastavien jaostojen ja harrastusryhmien alalta. Muutamalla jaostolla ja harrastusryhmällä oli myös omia tai rinnakkaisia havaintojen keräys- ja julkaisukanavia. Ainakin Ilmakehän optiset ilmiöt, Kuu, planeetat ja komeetat sekä Pikkuplaneetat ja tähdenpeitot julkaisivat Zeniitti-lehdessä Taivaanvahdin havaintoihin perustuvia yhteenvetoja.

Taivaanvahdin moderaattoriimiin kuului asiantuntijoita viidestä eri jaostosta.

Muuta toimintaa ja lisätietoja

Aurinkojaostolla oli yhteinen Auringon moniaaltoalueen havaintoprojekti yhteistyössä Lahden Ursan ja Keski-Uudenmaan Altairin kanssa. Järvenpäässä on Sampo-radioteleskooppi, josta saadun datan avulla Lahdessa kuvattiin Aurinkoa mm. H-alfa-suotimen avulla. Vuoden pääpaino oli projektin etenemissuunnitelmien tekemisessä.

Havaintovälinejaosto organisoi perinteiseen tapaan Cygnus-kesätapahtumaan suositun rakentelutyöpajan. Tällä kertaa valmistettiin Suomen suurin linssikaukoputki (linssin halkaisija 40 cm) jalustoineen. Putken optinen laatu kaipasi vielä hiontaa, mutta suoritus oli hieno huomioiden työhön käytetty aika. Toteutuksesta vastasivat Kari Laihia ja Jari Kuula.

Ilmakehän optisten ilmiöiden jaosto järjesti keväällä perinteisen halohuhtikuu-havaintoprojektin, jonka tuloksia esiteltiin Zeniitti-lehdessä ja ilmakehätapauksissa. Turun aerobiologian yksikön kanssa tehtiin yhteistyötä siitepölykehien tiimoilta.

Kerho- ja yhdistystoimintajaoston marraskuulle suunnittelema kerhoseminaari siirtyi järjestettäväksi tammikuussa 2016. Tähdet ja avaruus -lehti julkaisi numerossaan 4/2015 artikkelin Turun Ursan Kevolan observatorion perusparannushankkeesta. Juttu tarjosi tähtiyhdistyksille mallia EU-rahoitettujen hankkeiden toteuttamisesta.

Kuu, planeetat ja komeetat -jaosto oli alkuvuoden käytännössä ilman vetäjää.

Aurinkokuntatapaaminen saatiin organisoitua kuitenkin talkoovoimin. Tähdet ja avaruudelle annettiin asiantuntijatieta mm. Catalina-komeetasta. Vuoden lopulla aloitettiin uusi kuukohteiden esittelyhanke Zeniitti-lehteen, jossa myös havaitsijoita osallistettiin kohteen valintaan.

Matematiikka ja tietotekniikka -jaosto ylläpiti mm. Alkaid-tiedostoarkistoa. Kyseessä on kerho- ja yhdistystoiminnan kanssa koottu esitysmateriaalipankki. Sen käyttö oli kuitenkin melko vähäistä. Jaostonvetäjä esitteli yleisölle ja koululaisille auringonpimennyksen simulointia tietokoneohjelmien avulla Utsjoen auringonpimennystapahtumassa 19.–20.3.2015. Tietokoneohjelmia esiteltiin myös Ursan havaintokurssilla syyskuussa.

Meteorijaostossa tapahtui vetäjän vaihdos alkuvuodesta 2015. Jaoston aktiiveilla on ollut aihepiiriin liittyviä projekteja, joita esiteltiin meteoritapaamisen yhteydessä lokakuussa. Jaosto on antanut satunnaisia lausuntoja tiedotusvälineille meteoriparvista ja tulipalloista.

Myrskybongaus-jaosto jatkoi yhteistyötä Ilmatieteen laitoksen kanssa yläsalamaprojektin tiimoilta. Myös TATSI-projektiin osallistui pieni joukko jaostolaisia. Näiden lisäksi Ilmatieteen laitoksen kanssa kokeiltiin Twitter-palvelun käyttöä kiinnostavien myrskyhavaintojen välittämiseksi suoraan päivystävälle meteorologille. Kesän vähäisen myrskymäärän vuoksi tätä uutta toimintamuotoa ei päästy kuitenkaan testaamaan kunnolla. Verkkosivujen ohella jaosto ylläpiti seuraavia lisäpalveluja verkossa: salamapaikantimet, sadetutkakartta sekä Tähtikallion sääaseman tiedot. Jaoston mediavastaava välitti tiedotusvälineiden haastattelupyynnöt jaostolaisille.

Pikkuplaneetat ja tähdenpeitot -jaosto toimitti muun viestintänsä ohella aineistoja myös Ursan Tähdet-vuosikirjalle. Vuoden aikana havaittiin Härän Aldebaran-tähden peittymisiä Kuun taakse. Näitä raportoitin Taivaanvahtiin, ja lokakuisesta peitosta julkaistiin yhteenveto Zeniitti-lehdessä.

Revontulijaostossa aloitettiin verkkosivustojen uusinta Ursan TYPO3-julkaisualustalle loppuvuodesta. Työstä vastasi Matias Takala. Hän esitteli myös kesäkuun ilmakehätapauksissa Ilmatieteen laitoksen avaruussäpäpäivystystä.

Syvä taivas -jaosto ylläpiti Deep Sky Archive -havaintopiirrosarkistoa Ursan palvelimella. Tänne kerättiin suomalaisten havaintojen ohella myös ulkomaisia piirroksia.

Tekokuut ja raketti-ilmiöt -jaostossa kehitettiin verkkosivuja ja keskeisimmistä asioista kirjoitettiin Zeniitti-lehteen. Jaoston Twitter-kanavaa käytettiin epävirallisempaan viestintään.

Muuttuvien tähtien ryhmän toiminta oli melko hiljaista vuoden 2015 aikana. Kansainväliselle AAVSO-yhdistykselle raportoitin kuitenkin yli 20 000 havaintoa noin kymmenen havaitsijan toimesta.

Sää ja havainto-olosuhderyhmä julkaisi säännöllisesti Kelikalenteria Zeniitti-lehdessä. Keväällä julkaistiin myös artikkeli pääkaupunkiseudun talvisäistä.

Tekijät

Jyri Lehtinen, *vetäjä, Aurinko*

Marko Kämäräinen, *apuvetäjä, Aurinko*

Olli-Pekka Joronen, *vetäjä, Havaintovälineet*

Kari Laihia, *apuvetäjä, Havaintovälineet*

Petri Kehusmaa, *apuvetäjä, Havaintovälineet*

Juha Ojanperä, *vetäjä, Ilmakehän optiset ilmiöt*

Linda Laakso, *apuvetäjä, Ilmakehän optiset ilmiöt*

Mika Aarnio, *vetäjä, Kerho- ja yhdistystoiminta*

Matti Salo, *apuvetäjä, Kerho- ja yhdistystoiminta*

Veikko Mäkelä, *vetäjä, elo–joulukuu, Kuu, planeetat ja komeetat*

Mikko Suominen, *vetäjä, Matematiikka ja tietotekniikka*

Markku Nissinen, *vetäjä tammi–helmikuu, Meteorit*

Jaakko Visuri, *vetäjä maaliskuu–joulukuu, Meteorit*

Esko Lyytinen, *avustaja, Meteorit*

Matias Takala, *vetäjä, Myrskybongaus*

Miikka Mäkinen, *apuvetäjä, Myrskybongaus*

Janne Kommonen, *mediavastaava, Myrskybongaus*

Matti Suhonen, *vetäjä, Pikkuplaneetat ja tähdenpeitot*

Tom Eklund, *vetäjä, Revontulet*

Atacan Ergin, *apuvetäjä, Revontulet*

Toni Veikkolainen, *vetäjä, Syvä taivas*

Antti Kuosmanen, *vetäjä, Tekokuut ja raketti-ilmiöt*

Leo Wikholm, *apuvetäjä, Tekokuut ja raketti-ilmiöt*

Heikki Kauppinen, *avustaja, Tekokuut ja raketti-ilmiöt*

Mika Luostarinen, *yhdyshenkilö, visuaalihavainnot, Muuttuvat tähdet -ryhmä*

Arto Oksanen, *yhdyshenkilö, CCD-havainnot, Muuttuvat tähdet -ryhmä*

Ensio Mustonen, *yhdyshenkilö, Sää ja havainto-olosuhteet -ryhmä*

Ilkka Santtila, *Kelikalenteri-toimittaja, Sää ja havainto-olosuhteet -ryhmä*